

Raamwerk Richtlijn Refractiechirurgie

Initiatief

Nederlands Oogheekundig Gezelschap (NOG)

In samenwerking met

Optometristen Vereniging Nederland (OVN) en de Oogvereniging

Algemene gegevens

De richtlijnontwikkeling wordt ondersteund door het Kennisinstituut van Medisch Specialisten (www.kennisinstituut.nl) en wordt gefinancierd uit de Kwaliteitsgelden Medisch Specialisten (SKMS).

Afbakening richtlijn

Aanleiding voor het ontwikkelen van de richtlijn refractiechirurgie

Refractiechirurgie (ook wel bekend als ooglaserbehandeling) is een operatieve behandeling die een permanente correctie van een refractieafwijking beoogt, en tot doel heeft de patiënt minder afhankelijk te maken van een optisch hulpmiddel (bril of contactlenzen). Patiënten kunnen verschillende problemen ervaren met het dragen van een bril/contactlenzen, of patiënten hebben de wens om hier niet meer van afhankelijk te zijn. Het aandeel refractiechirurgie is de afgelopen jaren enorm gegroeid. Er lijkt sprake te zijn van grote praktijkvariatie in indicatiestelling, evenals in de wijze waarop patiënten worden geïnformeerd over de verwachte resultaten en de mogelijke risico's van deze ingrepen. Bovendien rapporteren vitreoretinale chirurgen een toename in het aantal complicaties na refractiechirurgie. Hoewel refractiechirurgie een veel uitgevoerde ingreep is, is er momenteel geen landelijke richtlijn waarin de uitgangspunten van het uitvoeren van refractiechirurgie staan beschreven.

Doel van de herziening

Deze richtlijn beoogt een actueel en uniform beleid ten aanzien refractiechirurgie te formuleren, waarbij de aanbevelingen worden opgesteld volgens de meest recente wetenschappelijke inzichten.

Beoogde gebruikers van de richtlijn

Deze richtlijn is geschreven voor alle leden van de beroepsgroepen die betrokken zijn bij refractiechirurgie.

	Onderwerp(en) module	Uitwerking
1.	Patiëntselectie	
	<ul style="list-style-type: none"> • Indicaties en contra-indicaties • Gaat over alle ingrepen 	<p>Expert opinie, niet systematische literatuur</p> <p>Waar mogelijk aansluiten bij ESCRS-richtlijn (verwachte publicatiedatum: november 2026)</p> <p>Resultaten uit overige literatuursearches gebruiken om deze vraag te beantwoorden</p>
2.	Patiëntvoorlichting en informed consent	
	<p>Een beschrijvende module over het belang van droge ogen en ONP bij refractiechirurgie, inclusief:</p> <ul style="list-style-type: none"> • impact op kwaliteit van leven en patiënttevredenheid; • overzicht van (de belangrijkste) prevalentie- en incidentiestudies; • onderscheid tussen acute en chronische klachten (waarbij bij het merendeel van de patiënten klachten in de tijd verminderen). <p>Dit vormt tevens de onderbouwing voor informed consent.</p>	<p>Expert opinie, niet systematische literatuur.</p> <p>Waar mogelijk aansluiten bij ESCRS-richtlijn (verwachte publicatiedatum: november 2026)</p>
3.	Vooronderzoek en anamnese	
	Welk vooronderzoek dient er rondom de refractiechirurgische ingreep te worden gedaan, om het risico op postoperatieve droge ogen te voorspellen?	Prognostisch: Welke factoren hebben voorspellende waarde voor postoperatieve droge ogen?
4.	Fake lens	
	Wat is de aanbevolen vorm van fake lens-implantatie bij refractiechirurgie om het endoteelcelverlies te verminderen?	<p>P: patiënten waarbij een fake lens wordt geïmplantieerd voor het corrigeren van refractie-afwijkingen</p> <p>I: fake lens in de posterieure oogkamer</p> <p>C: fake lens in de anterieure oogkamer</p> <p>O: (verandering in) endoteelcel dichtheid, aantal patiënten met endoteelcelverlies, tijd tot significante endoteelcelverlies (< 1500 cellen per mm² of 30% verlies), postoperatieve gezichtsscherpte (BCVA, UCVA), aantal patiënten waarbij lens wordt verwijderd, aantal patiënten die cataract ingreep ondergaan.</p>

5. Behandeling myopie		
	Wat is de voorkeursbehandeling patiënten met myopie?	<p>P: patiënten met myopie (bij wie zowel een laser- als lensgebaseerde ingreep is geïndiceerd)</p> <p>I: Laser-gebaseerde ingreep</p> <p>C: Lens-gebaseerde ingreep</p> <p>O: Visus, refractie, tevredenheid/PROMS, complicaties, stabiliteit, herbehandeling</p>
6. Behandeling laag tot matige hypermetropie		
	Wat is de voorkeursbehandeling bij lage tot matige hypermetropie?	<p>P: patiënten met laag tot matige hypermetropie</p> <p>I: Laser-gebaseerde ingreep</p> <p>C: Lens-gebaseerde ingreep</p> <p>O: Visus, refractie, tevredenheid/PROMS, complicaties, stabiliteit, herbehandeling</p>
7. Behandeling hoge hypermetropie		
	Wat is de aanbevolen laserbehandeling bij patiënten met hoge hypermetropie?	<p>P: Patiënten met hypermetropie zonder presbyopie</p> <p>I: TransPRK (oppervlakte behandeling)</p> <p>C: Femtosecond lasik / lenticule extraction (diepere stromale behandeling)</p> <p>O: Visus, refractie, tevredenheid/PROMS, complicaties, stabiliteit, herbehandeling</p>
8. Behandeling presbyopie		
	Welk behandeling geniet de voorkeur om presbyopie te behandelen?	<p>Wat is de aanbevolen behandeling bij patiënten met presbyopie?</p> <p>P: Patiënten met presbyopie?</p> <p>I: Laser-gebaseerde ingreep, mono-vision</p> <p>C: Lens-gebaseerde ingreep, multifocaal</p> <p>O: Visus, refractie, tevredenheid/PROMS, complicaties, stabiliteit, herbehandeling</p>
9. Netvliesloslating bij refractive lens exchange (RLE)		

	Bij welke patiënten geeft een RLE een (dermate) groot risico op netvliesloslating? (en zou je een andere ingreep moeten overwegen)	Prognostisch: Welke factoren zijn voorspellend voor het optreden van een netvliesloslating postoperatief?
10.	Nazorg	
	Wat is de aanbevolen nazorg voor patiënten na refractiechirurgie?	Expert opinie, niet systematische literatuur Waar mogelijk aansluiten bij ESCRS-richtlijn (verwachte publicatiedatum: november 2026)

Uitgenodigde partijen knelpunten inventarisatie

- Nederlands Oogheelkundig Gezelschap (NOG) (primair betrokken)
- Optometristen Vereniging Nederland (OVN) (primair betrokken)
- Oogvereniging (primair betrokken)
- Patiëntenfederatie
- Nederlandse Vereniging voor Anesthesiologie (NVA)
- Hoornvlies patiëntenvereniging
- Nederlandse Vereniging voor Orthoptisten (orthoptisten)
- Nederlandse Vereniging van Contactlensspecialisten (ANVC)
- Nederlandse Unie van optiekbedrijven (NUVO)
- Nederlandse Associatie Physican Assistants (NAPA)
- Nederlandse Vereniging van Technisch Oogheelkundig Assistenten (NVTOA)
- Standaard partijen: ZN, NVZ, NFU, ZKN IGJ, ZINL, NHG, ZKN